

PARTICIPACIÓ, ASSOCIACIONISME
 DIVERSITAT FUNCIONAL

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)

Plaça Cardona 1-2, 1r pis. 08006 Barcelona

(+34) 93 368 30 80

consell@cnjc.cat

www.cnjc.cat

Edició:

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, 2019

Secretariat:

Marià Llop Brugada, Georgina Rodríguez i Miró, Carles Pericas
Escalé

Coordinació tècnica:

Carla Longares Alcoverro

Continguts:

Joventuts d Unitat Progressista de la ONCE (JUP)

Federació de persones Sordes de Catalunya (FESOCA)

Miriam Arenas (Universitat Oberta de Catalunya)

Xavier Cela (Candela i Cooperativa Aixec)

Óscar Martínez (Universitat Ramon Llull)

Associació Inclús - Joves d'Inclús

ECOM

Llicència Creative Commons CC-BY-NC-SA / Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC). Podeu copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les següents condicions:

- **Reconeixement:** en qualsevol explotació de l'obra caldrà citar el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya com el seu autor
- **No comercial:** l'explotació de l'obra queda limitada a usos no comercials
- **Compartir igual:** l'explotació autoritzada inclou la creació d'obres derivades sempre que mantinguin la mateixa llicència en ser divulgades

Introducció

“Les persones joves amb diversitat funcional reivindicuem els nostres drets”, aquest és el títol de la resolució que es va aprovar a la 41a AGO, impulsada pel mateix grup de treball que va liderar i dissenyar l'Àgora Jove d'aquest 2019. Des de l'associacionisme tenim la **responsabilitat de ser inclusives i crear espais de trobada** on totes les joves puguem construir una realitat alternativa acabant amb les barreres (in)visibles que ens distancien.

El passat 18 de maig es va celebrar l'**Àgora Jove** a Barcelona, on joves de Catalunya ens vam trobar per **trencar barreres comunicatives** entre joves amb i sense diversitat funcional. Vam **debatre i pensar mecanismes per assegurar la igualtat d'oportunitats** en la participació en totes les esferes, i en especial, a les associacions juvenils. Començant per l'organització del propi esdeveniment, ja ens vam trobar moltes barreres d'accessibilitat per a organitzar un cap de setmana sencer amb garanties d'inclusió per a totes les participants i és per això que es va haver de prendre la decisió de convertir l'Àgora Jove en una jornada d'un dia.

Publiquem aquest recull de reflexions i propostes de tallers per a que les persones que vau assistir pugueu refrescar la memòria, i en general totes, puguem continuar aprenent i debatre sobre el camí cap a la inclusió real al món associatiu.

“

Les joves tenim molt clar que la diversitat és un valor que enriqueix la nostra societat, i que tot i ser diferents en molts aspectes, totes som iguals, som persones. Per això, l'Àgora d'aquest any s'ha situat sota el lema “igual de diferents” i ha servit per veure que la diversitat funcional ens apropa molt més del que ens distancia, només cal tenir els recursos, prendre consciència i tenir voluntat.

”

Marià Llop, Secretari referent per un associacionisme inclusiu.

En aquesta relatoria trobem:

Les reflexions que van sorgir de la xerrada sobre participació juvenil i diversitat funcional, tot seguit d'exemples de projectes inclusius.

Tres tallers per trencar barreres comunicatives que es podrien replicar a d'altres jornades associatives.

Un conjunt de reflexions grupals sobre com organitzar, executar i avaluar un acte inclusiu.

Diversitat funcional i participació en espais associatius

Aquesta Àgora Jove vam contar amb l'experts de tres professionals, la **Miriam Arenas** (Universitat Oberta de Catalunya), el **Xavier Cela** (Candela i Cooperativa Aixec) i l'**Óscar Martínez** (Universitat Ram3n Llull) que treballen fent recerca sobre diferents 3mbits on la diversitat funcional s'entrecrua amb d'altres esferes de la vida p3blica i social. En concret, l'objectiu de la xerrada era con3ixer la situaci3 del jovent amb diversitat funcional a Catalunya pel que fa a les barreres interseccionals que impedeixen la plena participaci3 en les diferents esferes que afecten a la seva vida, posant 3mfasi en la participaci3 en espais associatius.

Durant la xerrada, es va q3estionar la definici3 de la paraula **participaci3** donat que 3s una paraula que s'utilitza molt, per3 que est3 poc definida. Si parlem d'espais que estiguin oberts a la diversitat i convidem a la participaci3, el que **haurem de canviar 3s l'estructura d'aquests espais**, i no a les persones. El mateix terme que utilitzem, "diversitat funcional" busca un canvi de perspectiva, no nom3s la transformaci3 d'un terme amb connotaci3 negativa, com "incapacitat".

Tot i que s'ha discutit molt de l'**3s del terme "diversitat funcional"**, un dels estereotips m3s comuns d'aquest mot 3s que si totes som diverses, no podrem fer pol3tiques socials per cap col·lectiu en global.

3s necessari entendre que **les viol3ncies estructurals i l'exclusi3** que pateixen certs col·lectius a causa de la seva diversitat encara hi s3n presents en molts **dels espais institucionals** i afecten a la seva capacitat per decidir molts temes **de la seva vida quotidiana**. Per tant, hem de dissenyar **una estrat3gia comuna i transversal** per poder articular el discurs en positiu tant del terme "diversitat funcional" com de la pr3pia **lluita per a la inclusi3** d'aquests col·lectius.

Durant el debat va sorgir el reclam que les **promeses pol3tiques al voltant de la diversitat funcional no s'estan complint**. La inserci3 al m3n laboral de les persones amb diversitat funcional encara 3s una lluita de molts col·lectius, per3 per superar la dicotom3a de persones amb i sense diversitat funcional s'ha de definir tamb3 tots els "grisos" que queden entre un extrem i l'altre, per tal de mostrar tamb3 la **pluralitat en la pr3pia capacitat de les persones**. Aix3 per3, no implica no col·lectivitzar lluites de persones que **estructuralment veuen els seus drets vulnerats** a causa de les capacitats que tenen i del valor que se'ls d3na, identificant les **barreres tant pol3tiques com socials** amb les que es troben i **reconeixent la intencionalitat pol3tica de l'3s de determinades paraules**.

Es va remarcar la importància d'aplicar una **perspectiva interseccional entre diferents eixos de discriminació i de gènere** quan parlem de diversitat funcional. Les diferències en la participació juvenil entre les categories d'homes i dones estan molt presents encara en espais associatius i institucionals. Aquestes, no tenen a veure amb la quantitat de persones que hi participen sinó en els tipus d'espais en els que participen, on persones que s'identifiquen com a **home** ho fan en **espais més institucionals**, i les que s'identifiquen com a **dones** en **espais més activistes i reivindicatius**.

La interseccionalitat en la defensa de diferents drets, ajuda a **determinar aliances entre moviments i activistes** que tenen diferents lluites però comparteixen opressions. Moltes vegades la diversitat funcional és invisible, o simplement no és obvia a simple vista i per tant és important **trobar els espais de cooperació i seguretat per realitzar un acompanyament** entre col·lectius afectats per la discriminació estructural de tot el que s'ha definit com a no normatiu a les nostres societats. Aquestes aliances són les que uneixen forces i poden **teixir canvis** més profunds a nivell social i polític.

D'una altra banda, en el camp de **la salut mental i patiment psíquic**, és un moment interessant per parlar de participació donat que molts col·lectius estan incloent en el seu discurs la diversitat funcional. Específicament, en l'àmbit de la salut mental s'està donant un **moment històric** en què les persones amb diagnòstic psiquiàtric expliquen les seves experiències de vida, creant un moviment amb moltes cares i no només un o una líder, exemplificant **un exercici de participació que s'escapa dels paràmetres establerts**. La idea de parlar sobre el patiment psíquic inclou **trencar amb la medicalització de la salut mental**, exposant que el patiment mental inclou tota una part que té a veure amb els diferents aspectes de la vida i les vulnerabilitats individuals per **desestigmatitzar al propi col·lectiu**.

[+] Si vols saber-ne més sobre la lluita contra l'estigma i la discriminació en el camp de la salut mental, consulta www.obertament.org

Conclusions

Com a conclusió, les persones expertes convidades van posar èmfasi en que el **valor de la diversitat humana** ha de ser una causa comuna, permanent i transversal a totes les causes socials, i és per aquest motiu que és important que **la incidència política s'exerceix en xarxa** i creant aliances entre col·lectius amb diferents lluites. El sistema polític que ens enmarca no ajuda a aquesta unió de forces, però com a jove s'ha de lluitar per **tenir més presència en els espais de decisió i debat per tal d'afavorir polítiques públiques per a tota la ciutadania** i no només la que compleix amb els estàndards normatius.

Per una altra banda, donat que en el nostre context **no hi ha una escola veritablement inclusiva** tot i haver-hi una suposada voluntat política, el procés més llarg i important de socialització per als infants i joves, l'escola primària i secundària, no es tradueix en una inclusió de totes les diversitats de facto, **complicant encara més aquesta cohesió social** per conèixer i acompanyar diferents lluites. Aquesta falta d'inclusió a les etapes d'infància i adolescència d'una persona acaba afectant també a la seva visió de l'activisme polític i la inclusió que es pugui donar posteriorment en espais associacionistes. És per aquest motiu, entre molts d'altres, que és imprescindible que **l'associacionisme sigui pioner en la inclusió de la diversitat**, i que no sigui només un programa o projecte concret, si no que es transformi la manera d'entendre els espais per a poder crear sinergies entre el jove.

“És important que en l'educació els professors estiguin capacitats per crear un espai inclusiu. A vegades el professorat no pot gestionar situacions de discriminació perquè no tenen les eines per fer-ho.”

Participant

Les persones que tenen el privilegi de no patir aquesta estigmatització social i política pel fet de tenir diferents capacitats físiques i/o psíquiques, s'han de convertir en **aliades de la lluita**, i per això **es necessiten més espais de convivència inclusius**. Hi ha una carència imperant de crear més trobades inclusives sobretot durant l'etapa escolar de la secundària, és el moment on les relacions socials i les relacions entre iguals són essencials. Els **espais d'oci i cultura** són elements molt centrals en el dia a dia de les persones joves, i en certa manera, és allà on es pot aprendre què vol dir la diversitat funcional amb una connotació enriquidora. **Incloure i ser inclusives és bo per a tothom**. Quan hi ha una actitud de **predisposició d'aprendre, escoltar i compartir perspectives** tots i totes hi sortim guanyant. Existeix una gran quantitat de barreres invisibilitzades per sortir de casa i per realitzar activitats d'oci, per tant si les institucions públiques no generen aquests espais d'interacció i no faciliten el trencament d'aquestes barreres, **s'han de trobar maneres alternatives de gaudir d'un oci més inclusiu**.

Exemples de projectes que treballen per la inclusió

PIUNE-FAS

És un programa de la FAS que vetlla per garantir que qualsevol persona, independentment de la seva necessitat educativa específica, pugui accedir als estudis superiors amb igualtat d'oportunitats i gaudir d'una vida acadèmica i social plena i autònoma a la universitat com la resta dels seus companys.

Tenen tres categories de serveis per a l'alumnat de la UAB:

- Acadèmics i tecnològics: adaptacions d'exàmens, assessorament sobre les TIC i atenció pedagògica que compta amb una avaluació de les necessitats educatives a partir de tutories i seguiment individualitzat.
- Accessibilitat i mobilitat: programes d'intercanvi, accessibilitat a les aules i suport a la mobilitat.
- Inserció laboral: el programa UAB Impuls.

Associació ROEX

És una associació que ofereix classes gratuïtes i inclusives per aprendre a patinar al carrer. A través de la pràctica i aprenentatge d'aquest esport, es creen espais de trobada entre diferents col·lectius on les dinàmiques de poder i les normes socials es conceben des de la inclusivitat. Tant les participants dels tallers com les seves formadores poden tenir capacitats diverses i és aquesta la clau del seu projecte, donat que han vist que el fet de posar en un rol de poder una persona que normalment es presenta com "discapacitada" canvia la perspectiva de les persones que estan aprenent, apoderant els col·lectius més estigmatitzats

SCI - CAT

Ofereixen camps de voluntariat arreu del món, on les persones amb diversitat funcional poden participar d'un projecte d'educació per la pau, i se'ls hi assegura un acompanyament gratuït, amb l'oportunitat de conèixer d'altres persones i lluites d'arreu del món. El fet de tenir acompanyament abans, durant i després de l'experiència internacional, garantitza que hi hagi un procés d'inclusió que moltes vegades genera que aquestes persones després participin com a activistes locals d'altres grups al territori. L'objectiu dels camps de voluntariat és generar espais de trobada entre diferents comunitats i col·lectius per tal d'afavorir l'enteniment i a partir de la mateixa convivència adonar-nos que totes som iguals en la diferència.

Marc Buxaderas “Posa un discapacitat a la teva vida”

En Marc és un noi amb paràlisi cerebral tetraplègica espàstica que va crear un projecte de sensibilització per “aconseguir que la discapacitat es normalitzi i que la gent canviï la seva percepció sobre les persones amb discapacitat.” Actualment compta amb tres tipus de xerrades, una de caire més educatiu per a joves i infants a les escoles sobre la diversitat funcional, una xerrada dirigida a empreses sota el títol “els límits estan a la ment” i finalment un monòleg en clau còmica que es titula “Posa un discapacitat a la teva vida”. En aquest, explica situacions quotidianes que passen com a resultat de les barreres d'accés que ha viscut en diferents espais i/o moments de la seva vida, amb l'objectiu que la gent reflexioni rient i, alhora, es conegui el dia a dia d'una persona amb paràlisi cerebral tetraplègica espàstica.

Tallers: Trenquem barreres comunicatives!!

A l'Àgora Jove del 2019 es van realitzar tres tallers per tal de que les participants poguessin experimentar i trencar algunes de les barreres que existeixen en el dia a dia de la nostra societat.

Tot seguit presentem aquests tallers en format de proposta d'activitats per a que pugueu replicar-ho a les vostres entitats, i si cal, contacteu a les associacions que ens ho van facilitar expertes en diversitat funcional.

- **Taller 1:** Trencar barreres comunicatives entre persones oïdores i no oïdores.
- **Taller 2:** Trencar barreres comunicatives entre persones amb visió i sense.
- **Taller 3:** Sentim el cinema

Trencar barreres comunicatives entre persones oïdores i no oïdores

Entitat responsable: FESOCA

Objectius: L'objectiu d'aquesta activitat és trencar barreres comunicatives i emocionals que dificulten la interrelació entre persones amb i sense el sentit de l'audició. Els objectius específics que es plantegen són:

- Trencar els estereotips cap a la comunitat sorda
- Aprendre com comunicar-nos entre persones amb i sense capacitat auditiva
- Aprendre les bases del llenguatge de signes

Estructura: La sessió es divideix en dues parts, la primera essent més teòrica sobre els estereotips que hi ha de la comunitat sorda i la definició pròpia que trobem al diccionari. La segona part consisteix en exercicis més vivencials sobre el llenguatge de signes i com podem facilitar la comunicació amb persones que tenen una capacitat auditiva reduïda o nul·la.

Material i recursos: Presentació que inclogui:

- La definició del diccionari de sordesa
- Alguns dels estereotips més comuns i el contraargumentari
- Informació sobre la història i cultura de la comunitat sorda
- L'abecedari en LdS
- Exemples de paraules/expressions comuns en la LdS

Desenvolupament: Situem a les participants en una rotllana i els hi fem preguntes sobre la comunitat sorda, tant de la definició com de possibles estereotips cap a la mateixa comunitat:

- **¿Quina és la definició de sordesa?**
- **¿Creieu que les persones sordes poden conduir?**
- **¿Com es desperta una persona sorda si no escolta l'alarma?**

A continuació, es mostra la definició del diccionari de sord/a i es qüestionen les paraules de connotació negativa que defineixen el terme. A partir d'aquí, entre totes anem construint l'imaginari que dóna sentit a la cultura i la identitat de les persones sordes, tot trencant els estereotips més comuns.

La segona part més vivencial del taller consisteix en introduir la llengua de signes (**LdS**) per tal d'entendre la seva història i utilitat fins i tot per a les persones oïdores. Un cop definida, s'ensenya l'abecedari de la LdS i es proposa un exercici per tal de que totes les participants diguin el seu nom en LdS. Un segon exercici vivencial és proposar a les participants que decideixin el seu mot en LdS per tal que altres persones puguin comunicar amb elles més ràpid. Un mot personal és una senyal amb les mans que t'identifica dintre d'un grup de persones.

*En cas de no comptar amb coneixements o recursos suficients per a la **dinamització de l'activitat, contactar amb FESOCA.**

I en aquest taller nosaltres vam aprendre...

A partir de l'explicació sobre la **identitat** de les persones sordes, vam veure que hi ha tota una **cultura diferenciada** a la comunitat sorda, que es transmet, a la vegada que es potencia, a través de la **llengua de signes**.

Vam tractar alguns dels **estigmes**, com que les persones sordes son mudes -la gran majoria poden parlar tot i que no coneixen la seva veu-, o que totes les persones sordes poden parlar en llengua de signes -algunes llegeixen els llavis o fan servir aparells auditius-. Vam parlar dels **dubtes més comuns per trencar prejudicis**, tal com l'ús de despertadors, o la conducció de vehicles.

Ens vam endinsar en l'**ús i la història de la llengua de signes**, aprenent que aquesta té diferents accents i no és universal, tot i que podria ser útil en molts moments de la nostra vida. De fet, els infants que neixen sords en una família d'oients van a escoles especialitzades per aprendre la llengua de signes igual que la resta de la família, que moltes vegades ja es prepara en els primers anys de vida del nadó. En el cas invers, és més fàcil per als infants oients donat que aprendran dels seus familiars la llengua de signes i l'educació formal els hi proporcionarà les eines per utilitzar la seva veu.

Després d'aquesta introducció, va tenir lloc la part més vivencial del taller on les participants van aprendre l'abecedari en llengua de signes i van poder escollir també el seu mot personal per a comunicar-se. Van poder respondre algunes preguntes en llengua de signes i les persones oients que ja tenen nocions, van compartir també la seva experiència aprenent aquesta llengua.

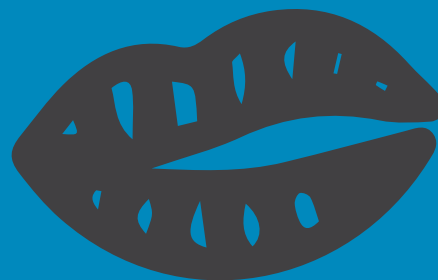
Com a conclusió vam aprendre que tenir nocions bàsiques de llengua de signes és fàcil i pot ajudar a millorar la inclusivitat dels nostres espais, així com a sensibilitzar a les persones oïdores participants d'aquests mateixos.

“

Molt útil per entendre les dificultats que la nostra societat planteja a les persones amb diversitat funcional

Participant

“

M'ha agradat entendre que la llengua de signes no és només per a les persones sordes, sino que jo també en puc fer ús en el meu dia a dia com amb qualsevol altre llengua

Participant

Trencar barreres comunicatives entre persones amb visió i sense

Entitat responsable: JUP

Objectius: L'objectiu d'aquesta dinàmica és trencar barreres comunicatives i emocionals que dificulten la interrelació entre persones amb diversitat en la capacitat visual. Els objectius específics que es plantegen són:

- Trencar els estereotips cap a la diversitat visual
- Aprendre com comunicar-nos entre persones amb i sense capacitat visual
- Experimentar les mancances i solucions que una persona amb poca o nul·la visió té al llarg del dia en una ciutat

Estructura: La sessió es divideix en quatre exercicis de role playing que contemplen una part de debat i recull d'idees després de cada activitat. D'aquesta manera es pretén compartir sensacions i reflexions respecte els obstacles del dia a dia més enllà dels estereotips que hi han respecte a les persones amb poca o nul·la visió.

Material i recursos: Ulleres amb diferents camps de visió o un antifaç per participant, cons i/o diferents obstacles per posar per la sala, papers, diferents productes envasats del supermercat, fulls i bolígrafs.

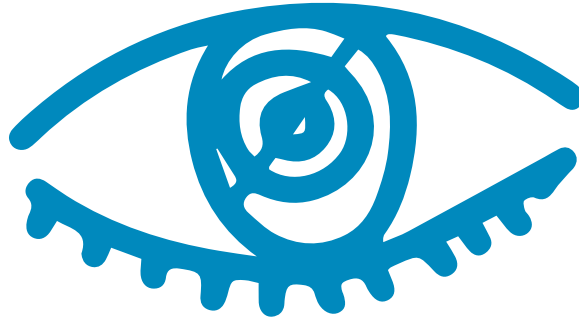
Desenvolupament:

- **1a activitat:** s'escenifica com una persona amb ceguesa total va pel carrer i en una cruïlla es troba una dona que el vol ajudar a creuar. La persona que ha volgut ajudar a la persona amb ceguesa total no ha preguntat si necessitava ajuda, l'ha agafat de primeres sense preguntar. És un creuament, la velocitat no ha sigut l'adequada. També ha agafat el bastó i ha perdut la percepció de l'espai.

Després d'aquesta escena es pregunta al grup: com s'hauria de fer?

Un cop es tanca el debat, fem una prova més vivencial. En parelles una persona es tapa els ulls i l'altra el guia, es poden moure per tota la sala. La sala es prepara amb diferents obstacles per fer-ho més complicat.

- **2a activitat:** una persona amb ceguesa quasi total va al supermercat, i demana ajuda per fer la compra. Al supermercat li ofereixen una persona per a que l'ajudi. Una hora més tard organitza la compra a casa seva. L'exercici que es proposa fer al grup és un experiment per ordenar els productes de la compra, així doncs, per parelles amb antifaç total i un altre antifaç de baixa intensitat s'intenta col·locar la compra.
- **3a activitat:** s'escenifica una situació a qualsevol organisme de l'Administració Pública. Es divideix el grup en diferents perfils de persones, per exemple, gent que té pressa i està a la cua, una persona amb ceguesa total, gent amb baixa visió, una persona que no parla l'idioma,... A partir de la repartició de rols, s'intenta exemplificar una situació comuna on totes les persones necessiten algun requeriment per part de l'Administració, per tant, s'ha de seguir el procés convencional: agafar un número, esperar a que surti aquest, parlar i demanar el formulari adient, omplir-ho, etc... A partir dels obstacles que es van identificant al final s'obre a debat sobre com es podria millorar l'accessibilitat actual de l'administració pública.
- **4a activitat:** es divideix el grup per parelles i es reparteix a cada parella un antifaç opac. Cada parella marcarà un codi de reconeixement però sense utilitzar la veu per tal de comunicar-se amb les mans. Un cop el codi sigui consensuat, el grup es barreja per la sala, i comença a caminar intentant reconèixer a la seva parella inicial mitjançant el codi acordat. Tot en silenci!

[+] Si vols saber-ne més sobre la comunicació amb persones de diversa capacitat visual, pots realitzar aquest [curs online](#) gratuït o llegir-te aquest còmic que es titula "[asi si, asi no](#)"!

I en aquest taller nosaltres vam aprendre...

A partir d'aquestes experiències, es van crear debats entorn a les barreres que es troben en el seu dia a dia, i **com les persones vidents poden convertir-se en aliades** per facilitar l'accés dintre de la ciutat. En conclusió, de cada activitat es va arribar a una reflexió comuna:

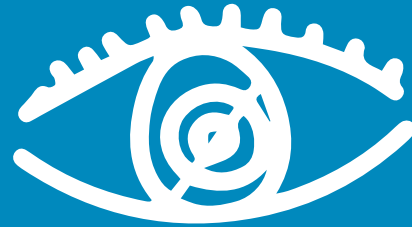
1. La **confiança** plena en l'altra persona és **fonamental** per deixar-te ajudar. Quan una persona vol ajudar a creuar el carrer i no pregunta si necessita ajuda a la persona invident, és molt incòmode perquè s'està forçant un exercici de confiança que pot revertir la intenció d'ajudar. Les persones amb capacitat visual hem d'aprendre a **preguntar si necessiten la nostra ajuda** i, alhora, **prendre consciència de la comunicació adaptada** pel que fa a les referències que donem, com per exemple, ves cap allà, cap aquí, en comptes de ves a la dreta o endavant...
2. Podem utilitzar el sentit i les hores del rellotge per explicar on es troben les coses a una taula, per exemple, a les 3h tens les patates, a les 12h la salsa i a les 10h la carn. Ara bé, en relació amb els aliments, **la importància de l'ordre és essencial** donat que hi ha coses, com per exemple el sucre i la sal, que pel tacte una persona no podria reconèixer què són.
3. A partir de la representació d una situació a qualsevol oficina de l'Administració Pública, veiem que hi ha moltes fases que no estan adaptades, com per exemple, demanar número per qualsevol tràmit, pantalles on t'indiquen el número que toca però aquest no és anunciat per megafonia, els formularis no estan adaptats... És important que les persones amb capacitat visual fem l'esforç de **preguntar si necessiten la nostra ajuda** per saber el número que tenen, omplir un formulari o quan hi ha molt aldarull ens apropem i fem saber a la persona invident quan ens estem dirigit amb ella.
4. Durant l'última activitat on totes les participants havien de decidir una senyal propia per identificar-se, ens vam adonar que més enllà de les barreres físiques, hi ha altres fronteres invisibles, com l'espai personal, que estem acostumades a mantenir en una conversa entre dues o més persones. Tenim una certa por a tocar per si estem envaint el seu espai o estem incomodant. **Per les persones cegues el palpeig és imprescindible** per fer una detecció de la persona amb qui es volen comunicar. **Tocar el braç o l'hombro de la persona amb qui es parla** es imprescindible per confirmar que aquella és la persona correcta.

“

Donem massa per suposat moltes coses. M'emporto una bona pila d'empatia i consciència (...)

Participant

“

(...) ha estat un apropament a diferents situacions del dia a dia de persones amb diversitat visual. Ens ha servit per trencar barreres comunicatives.

Participant

Sentim el cinema

Entitat responsable: Secció Jove - Associació Inclús

Objectius: L'objectiu de la sessió era visibilitzar les barreres que poden haver-hi en espais d'oci per a la inclusió de persones amb diversitat funcional. És per això que aquesta sessió pretenia:

- Oferir un espai de reflexió sobre l'oci inclúsiu
- Debatre sobre les diferents maneres d'experimentar un curtmetratge
- Identificar les barreres o dificultats que podem experimentar en el cinema

Estructura: La sessió es divideix en dues parts, dues maneres de viure el cinema. Es reproduiran dos curtmetratges de quatre maneres diferents per tal de poder comparar l'experiència i la informació que podem obtenir de cada forma de sentir el cinema. Després de cada curtmetratge hi haurà un espai de debat per a les participants.

Material i recursos: Presentació que inclogui:

- Projector, pantalla, sistema de so, ordinador, 2 curtmetratges.

Desenvolupament:

1r Curtmetratge: Primerament, només s'escolta l'audio del curt, i es fan preguntes sobre el contingut del vídeo. Les preguntes són sobre l'experiència i també sobre el que les participants creuen que és el contingut del curtmetratge, què s'imaginarien pel que acaben d'escoltar. S'intenta escollir un curtmetratge que tingui una banda sonora bastant present durant tot el curt.

Després es posa el mateix curt però aquest cop també amb les imatges, per tant, tenen un segon estímul que és a la pantalla. Quines diferències s'hi troben? El curtmetratge anava del que elles creien abans de veure les imatges? Com hauria de ser l'audiodescripció?

2n Curtmetratge: Es projecten les imatges del curt sense so. Els subtítols tenen diferents colors per identificar els personatges, però són colors poc favorables a la lectura. Quan s'acaba es fan les mateixes preguntes que a la primera part del primer curt.

Després es projecta el curtmetratge amb so i subtítols i es dona peu al debat. Quins obstacles poden estar experimentant les persones amb visió i audició reduïda o nul·la?

I en aquest taller nosaltres vam aprendre...

1r Curtmetratge:

Aquestes van ser les reflexions que vam extreure del debat:

- **L'audiodescripció no ha de ser completament detallada** en un curt. Deixar espai a la imaginació de les persones que tenen una capacitat visual diversa pot afavorir l'experiència audiovisual.
- Hi ha vegades on **la música dificulta la concentració** i es descriuen tantes coses que costa assimilar tota la informació en aquest breu espai de temps.
- És difícil entendre el punt còmic d'un curtmetratge donat que **l'audiodescripció moltes vegades no explica la intenció** que hi ha al darrere de la composició objectiva de les imatges. I això també és important per disfrutar del cinema!

2n Curtmetratge:

A partir de les experiències viscudes, les participants comenten:

- El fet de que hi hagi **subtítols** fa que en alguns moments **no es puguin apreciar les imatges**.
- Els **colors** escollits per a les lletres dels subtítols són molt importants per facilitar la lectura. És important utilitzar **diferents colors pels personatges** per tal de diferenciar quan tenen una conversa varies persones alhora.
- **La rapidesa dels subtítols** també pot ser un problema si no hi estem acostumats.
- El cinema fet per sords és completament diferent del cinema per la comunitat oïdora adaptat, per exemple el **pes de la comunicació verbal és diferent**.
- Les **vibracions** a una sala de cinema **ajuden a percebre detalls** que es poden perdre al no escoltar la banda sonora.

“

Les persones sordes captem molt més els detalls posturals, gestuals, etc i desenvolupem més la memòria o l'olfacte.

Participant

“

Al ser cec, puc percebre en la veu molts detalls de per exemple, l'estat anímic de la persona.

Participant

Com fer actes inclusius a les nostres entitats?

Finalment, després de trencar estereotips i barreres (in)visibles, així com reflexionar sobre la situació a Catalunya de les joves amb diversitat funcional en diferents espais, vam voler debatre sobre com hauríem de pensar els nostres actes associatius per tal de que fossin inclusius.

Fase 1. Preparació

- Previsió de recursos tant econòmics com humans. Buscar subvencions als ens públics, i a més, proposar col·laboracions amb entitats especialitzades, per exemple, FESOCA, JUP, ECOM...
- Tenir en compte la diversitat de necessitats que poden sorgir en funció de les persones convidades, per exemple, si venen persones amb diversitat de visió tenir en compte que la documentació que s'envia preparatòria ha de tenir format PDF llegible per elles.
- Previsió de formacions per a les entitats participants sobre diversitat funcional per tal d'assegurar la inclusió en tots els espais de l'esdeveniment. Hem de continuar trencant barreres!
- Revisió de l'espai i la seva accessibilitat en termes de mobilitat en l'espai per tal que totes les persones puguin gaudir d'autonomia i independència durant l'esdeveniment. Tenir en compte la possibilitat d'assistència de gossos pigall, persones que fan l'acompanyament, la situació de les intèrprets a la sala...
- Plantejar les campanyes tenint en compte les discapacitats visuals i auditives, per exemple, incloure una audiodescripció a Instagram a les fotografies a l'apartat "Alt text", incloure una audiodescripció al peu dels cartells al web, grabar vídeos en llengua de signes...
- Garantir l'acompanyament per les persones amb diversitat funcional si així ho requereixen.
- Tenir en compte la composició d'ingredients si es fan àpats (al·lèrgies, intoleràncies...).
- Incloure en l'organització a persones amb diversitat funcional per poder satisfer totes les necessitats que puguin sorgir.
- Garantir que la documentació generada té versions de lectura fàcil i apte pels dispositius de llegida automàtica de text.

Fase 2. Execució

- Tenir cura que els moments informals i d'oci de l'esdeveniment convidin a la interacció entre totes les participants, per exemple, que hi hagi una o dues persones referents per l'acompanyament de participants amb diversitat funcional, organitzar dinàmiques per conèixer i interactuar entre totes les participants...
- Un llenguatge precís, inclusiu i clar en totes les comunicacions, acordant prèviament l'ús del llenguatge comú (per exemple, si parlarem de discapacitat o divers funcional...).
- Pensar en la disposició dels aliments, l'alçada de les taules, la disposició de l'espai i les cadires, tot assegurant que hi haurà una persona que pugui presentar els ingredients dels àpats.
- Oferir material de suport tant visual com auditiu.
- Incloure a persones amb diversitat funcional en l'organització, no només com a participants sinó com a facilitadores i coordinadores de l'espai.
- Senyalitzar els accessos més importants per garantir l'autonomia de totes les participants.
- Que totes les necessitats esmentades en el formulari d'inscripció s'acompleixin.

Fase 3. Avaluació

- Elaborar un qüestionari digital i adaptat per tenir feedback de l'activitat en matèria d'inclusió.
- Convocar una reunió amb totes les persones involucrades per avaluar l'esdeveniment i actuar en conseqüència.

Altres recursos...

Existeixen infinitat de recursos de diferents entitats que treballen per a la inclusió de persones amb diversitat funcional en diferents àrees, per tant, és important tenir-les en compte a l'hora d'organitzar qualsevol esdeveniment. Aquestes en són algunes:

- **Accessibilitat als espais web (CRAJ)**
- **Infografia de l'accessibilitat a les webs (CRAJ)**
- **Manual de bones pràctiques en accessibilitat universal (Govern d'Andorra)**
- **Guia de recursos (ECOM)**

 @CNJCat

 @CNJCat

 @conselljoventutCAT

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
Plaça Cardona 1-2, Baixos 1a planta
08006 Barcelona

T.933 683 080
consell@cnjc.cat
www.cnjc.cat